

Werner Aspenström**A HOMOKOZÓBAN***I sandlådan*

Halandók között ülök, akik gyermekek,
merítem vedrük a homokba,

borítják edényeiket és fordítják,
és hangosan kiáltják: Nézd! Nézd!

váraikért dicséretet érdemelnek
akkor is, ha döntik romokba

és elsietnek háromkerekűjökön
a hintához, a mászó-fához,

és maradok az éjszakai látvánnyal.
Nem víz, tűz hömpölygött minden folyóban.

(Elcsörömpölnek a rácskerítés előtt
halandókkal telt villamosok.)

Tűz, nem víz hömpölygött minden folyóban
az aranyfüst-csillogású tengerbe.

Változhatatlan szépségű maga járó
tar szigetek, véresre nyúzott állatok

Kis vadócok, korosodva is gyermekek,
mászkálás után újra csak homokoznak.

Segítek, építünk újabb homokvárat.
Segítenek, hogy felejtsem éji álmom.

(És egész idő alatt csörömpölnek a
halandókkal telt villamosok.)

VÁLASZ EGY MEGKÖZELÍTŐ KÉRDÉSRE

Svar på en närgående fråga

A tárgyak között, amelyek felkészítettek a világra
és megakadályozták, hogy szellemi lényé érjek
megemlítem a kisiskolások különleges sárga ceruzáját,
a félig teleírt keményfedelű kék füzetet,
egy csermelyt, aminek csilingelnie kell,
egy sajnálatot, hogy ki kell fejezni
mindent, ami morajlott.

Morajlik.

RÖFÖGÉSEK ÉS A SZAVAK

Grymtningar och ord

Kéjesen dörgölődzik a fekete disznó
a csizmámhoz.
Kövéren is szerencsés, a szalmaalomra
a kis fekete disznó lehuppant,
amikor megvakartam.
Jó volt gyerekkorom óljában,
jók voltak a tréfás kert iszapjában
a tavasz előtti röfögések és a szavak
És abban a pillanatban?
És abban a pillanatban nagy fájdal-
mat okoztam,
itt ezen a böbeszedű helyen

Megjelent az Ister Kiadónál Bu-
dapest, 1999-ben Tar Károly fordí-
tásában és utószavával.

HAJDAN ÁLOMTERHES VIDÉK*Förr i sömntunga trakter*

Rövid, sűrű fekete haj.
 Szem, más mint az övé.
 Bojtossapka szegélyezte játékos arc.
 Sárgaréz spiráldíszes bőröv.
 A lábfej körül csengettyük.
 Tűzből nyert élet.
 Forrongásnak indult viszketegség.
 Összecsukható kések nyitják szárnyaikat.
 Sok minden közbejött mielőtt
 a hó lehullott a szunnyadozó kertekre,
 az álomterhes plébániákra,
 ott minden fickónak szalmasárga
 sörénye volt.
 Honnan tudom ezt?
Olyan vagyok akár a hó.

VILÁGIAS RECEPT NEHEZEN GYÓGYULÓKNAK*Världsligt recept för svlrbotade*

(amikor Hildegard av Bigen* sem segít)

1 kg valami
 1/2 kg valami más
 100 gr sóhajtás
 50 gr vaskos kacaj
 (vagy 25 gr finomra őrölve)
 1 kiskanál kakukkfűpor

Kerek vagy négyszögletes sütemények alakíthatók
 ehetőek vagy csupáncsak meggondolandók

* A név lehetséges fordítása Halmazott Hildegard. A szerző megjegyzése szerint Hildegard av Bigen *Így segít Isten című* orvosságos - és receptkönyvéről van szó. (A ford. megj.)

GIACOMETTIAD*

Giacomettiad

Egész éjjel ébren feküdtem.
Meglátszott az ábrázatomon
később is, amikor Párizsba kerültem
a háború után!
Ébren feküdtem egész életemben.
Ezért dicsőíteni soha
nem kell engem!

* Alberto Giacometti (1901-66) olasz-svájci szobrász *Palota reggel négy óraker című* drótvázszerű plasztikájára utal a vers címe. (Ford.megj.)

A TUSKÓ

Huggkubben

A lefejezett tyúk körbevergődik a fáskamra padlóján.
Fejéből vér csöpög a tuskóra,
magába szívja
és vörös lesz.
Így változnak a záporosó színei
fatuskóvá, fafaragvánnyá.
Nyúlj el messzevágakozóan kék virág!
Somj oda a fejszével! Kéken világít a tuskó
a fáskamrában!
A hold sárga, hasadt sajt
vagy szent napkorong,
amit az ember tűzifává hasít! Csapj oda,
fejezd le, nyakazd! Kamelonná
változott a mészárosőke.

Fekete is! Fektesz gyászszalagot
és fekete karszalagot
a tőkére, fogd, markold,
két kézzel ragadd meg a fejszenyelet és
hasítsd, verd szét, nyakazd
a fekete tyúkot, a fehéret!

KEDVES MÓKUS*Kära Ekorre*

„A saját farkával árnyékolja magát”
 Tudod milyen félszegen vakarózom hódolatot neked.
 Szeretnék kölcsönkérni tőled valamit
 Biztosítékként felajánlok egy mogyoróbokrot,
 magasabb és terjedelmesebb mint Yggdrasil.*
 A feleségemmel ültem egy padon
 a Klara** tónál.
 Szótlan, mint, akit nem embernek teremtettek,
 egy kékfényes kajakban siklott a vízen az, aki embernek született.
 A kajakos ember, ott szemben a torkolattal,
 felvont evezőlapátokkal hagyta a csónakot a parthoz simulni,
 és az átalakult repülőgéppé,
 amely a városháza, a kastély, a város fölé emelkedett
 távol a hatalmas mogyoróbokortól, ahol
 körbemotoztál és télire gyűjtötted a mogyorót.
 Bizony, elfogy az mind a télen.
 Kölcsönkérjem néhány napra a farkod,
 hogy a sötétség ellen beárnyékoljam magam?

Kedves Mókus?

* A skandináv mítoszok gigászi világfája, amelynek örökzöld koronája a felhőkbe rejtőzik, beárnyékolja az egész földet, gyökere az alvilágba nyúlik le, és feltételezhetően az uppsalai szentély mellett áll. Odin, a viharisten és a költők legfőbb védnöke, amikor egyszer megsebesült, kilenc napig tartózkodott a fán, amely minden jóval ellátta. Az istenség innen kapta a második névként az Ygg „ijesztő” nevet. (A ford. megj.)

** Egyik az ezernél több svédországi tó közül (A ford. megj.)

JÉGJELENTÉS*Israport*

Ha Ekelöf * él és Sigtunaban** ablakánál áll
ez év február 19-én délután
egy embert látott volna
kinn a tengeröbölben amint tábori székén
ülve villantóját csapkodja
és egy másik embert, aki perzsa gyapjúsapkában közeledik.
Délelőtt Ekelöf egy új könyvben lapozott,
1452-ben született az a toszkániai ember,
aki azon buzgólkodott, hogy leírja
és ábrázolja mindazt amit ő mondott.
„Írd le az esetlen tacsskót és a krokodilpofát”
Fázékonyágát tekintve a perzsa gyapjúsapkás ember
tudni akarta milyen vastag a jég.
Vágyakozott az olvadás és a langyos hónapok után,
amikor a tyúktaréj virága beborítja a város romjait
és fedetlen fejű hangyák ujjonganak az erdőben.
A tábori széken ülő ember nem válaszolt,
mert elfoglalt volt, megfejteni akarta a halak szavát.
A harangtorony négy óraütése emlékezetébe idézte a kávéillatot.
Mindkét ember eltűnt.
Ekelöf magára maradt a tengerszorosban.

Amikor behunyjuk a szemünk vagy már nem
vagyunk képesek hosszan nézni valamit
önmagát felejtve játszik,
magát írja a szél.

* Gunnar, Ekelöf (1907-1968) svéd író (A ford. megj.)

** Helység Stockholm és Uppsala között, ahol a szerző a népfőiskolára járt. (A ford. megj.)

VÉGTELENSÉG ÉS KENYÉR*Oändligheten och brödet*

Ágyban, kipányvázva két infúziós csővel,
 megpróbálom elképzelni a végtelent.
 Felemelkedem a kórterem mennyezetéig,
 és miként a csillagvizsgálók éjszaka,
 felnyitom az obszervatórium kupoláját.
 Az örökkévalóság nem sokat változott
 azután sem, hogy ez járt az eszembe:
 se férfi, se nő, fehérhajú, ránctalan.
 Látja azután az asztronómus, hogy kinn
 a végtelen jégvidék távolából közeledik valaki.
 A felesége az, csendesen lélegzik.
 Mint frissen sült, fekete mazsolás kenyeret,
 leheletét tenyerében elbírja még.

*Déli Kórház, 1966. 4. 28.***SÓVÁRGÁS***Längtan*

Új holdat tükröz a földi pocsolya.
 Az éjszakai nővér az ágy fölé hajol,
 egy agg párnáját igazítja, aki
 meghal a következő napon.
 Milyen fürge, milyen finoman friss!
 Egy elaggot kar kinyúl a csinos felé,
 Karjalából* való, elérhetetlen.
 Kéz és arc közötti ilyen távolságra
 van egy elkoptatott szó
 és a szem emlékezete asztrachán alma
 a messzi magasban.

* Finn mondák színhelye Finnország keleti részén (A ford. megj.)

A FÁJDALOM*Smärtan*

Az M/S* FÁJDALOM hajóján senki sem panaszkodhat a koztra:
fehér és fekete tabletták, citromsárga és murokszínű drazsék,
jótékony ital kis műanyag kehelyben.

Pótadag éjszakára.

Azok, akik mégsem tudnak elaludni összegyűlnek
a fedélzeten,

hogya a holdra vagy a bolygó ügyeletesre üvöltsenek.

Az utóbbi ott marad a kajütben,

nevelőhelyzetbe helyezkedik

és suttog magában: „Te nem vagy itt...

te nem vagy itt... te nem vagy.”

Gyötrelmeit Altamira barlangja ** elé parkolja

az egyik ember

és a bölények meg a lovak felé indul,

ahogyan húszezer éve, amikor körbevágta

itt az utakon.

Anyai nagyanyjával ment egy nő

azon a remegő hídon

a vad uppsalái zuhatag felett, a péksüteményes bolt közelében

a székesegyház felé,

ahol Krisztus és a csókák laktak.

Eltűnik csörömpölve a folyóson a gyógyszeres kocsis.

Közel a szép pillanat,

mikor nyugszik aránylag a tudat.

Citerája fölé hajolva ült a szomszédban a lány.

Becsúsztam oda és kioldoztam a hajszalagát,

hogya fűrtjei az arcára, a citerára és az asztalra omoljanak.

Egykori első szerelem sátra zengett,

magas volt mint a Mount Everest, a Mont Blank, a Kilimandzsáró,

a Stedjan*** és más hegyek, melyeket a tankönyv megnevezett.

De az M/S FÁJDALOM tovább úszik.

Elmerülni vonakodik a hajó!

SOS

Mentsétek meg lelkeinket!

* M/S a Svéd Tengerészet betűjele a svéd hajókon (A ford. megj.)

** A spanyolországi Altamira barlangrajzaira utal a szerző (A ford. megj.)

*** A Stedjan (Foglaló) hegy. (A ford. megj.)

REGGELI KÁVÉ

Morgonkaffe

A virradat megtekintette az orosz szovjetköztársaságot
és az európai egyesüléshez közelít.
A svédországi peremvárosi buszok
és az ingázó vonatok felszerkennek.
A reggeli repülő Brüsszelbe száll.
Kastélyban és kunyhóban kész a nemzeti ital.
A kormány megerősíti magát egy nagy csésze Gevaliával*
és megkezdi napi aggódását.
A pénzügyminiszter a rádióban az üzleti körökhöz fordul.
A miniszterelnök a tévében közvetlenül a néphez szól.
Hogy megy ez?
Albert divatárus bezárja butikját
„végeladás”.
Egyre kevesebb a dankasirály.
Az Öreg Városban a Vágy Asszonyánál pénzéhez jut az ember
névértékben 5 frank a jelmondat:
LIBERTÉ, EGALITÉ, FRATERNITÉ.
Csokoládéból van az érme, a fénypapírba belenyomva
a szöveg, ahogyan mindig is tetszett a gyermekeknek.
Előbb-utóbb egy és más jobban vagy másként lesz
és a nemzeti ital olcsóbb.
A Brüsszelbe tartó délelőtti repülő kifutópályára gördül.
A nap elhagyja Egyesült Európát
és folytatja riportútját az élemedett
és az újjászületett birodalmak fölött.

* Kedvelt kávé márka Svédországban. (A ford.megj.)

Fordította: **Tar Károly**